

25

۱۔ درج ذیل فارسی نثر پاروں میں سے کسی ایک کا اردو ترجمہ لکھیے:

(الف) طائفہ دزدانِ عرب بر سر کوئی نشستہ بودند و منفذ کاروان بستہ و رعیتِ بلا ان از مکاید ایشان مرعوب و لشکرِ سلطان مغلوب بچشم آنکہ ملازی منبع از قلعه کوئی گرفته بودند و بجا وادی خود ساختہ، مدبران ممالک آن طرف در دفع مضرت ایشان مشاورت ہی کردند۔

(ب) درویشی مستجاب الدعوة در بغداد پیدا آمد۔ حجاج یوسف را خبر کردند۔ بخواندش و گفت: ”دعای خیری بر من بکن۔ گفت: خدا یا جانش بستان! گفت: از بہر خدای این چہ دعاست! گفت: این دعای خیرست ترا و جملہ مسلمانان را۔ ای زبردست زیر دست آزار گرم تا کی بماند این بازار؟ بچہ کار آیدت جہانداری مردنت بہ کہ مردم آزادی

20

۲۔ درج ذیل فارسی نثر پاروں میں سے کسی ایک کا با محاورہ اردو ترجمہ کیجیے:

(الف) بازگانی را ہزار دینار خسارت افتاد۔ پسر را گفت نباید کہ با کسی این سخن در میان نہی۔ گفت ای پدر فرمان تراست گویم و لیکن باید مرا بر فائدہ این مطلع گردانی کہ مصلحت در نہان داشتن چیست؟ گفت: مصیبت و دوشود یکی نقصان مایہ و دیگر شامت ہمسایہ۔

(ب) یکی در مسجد بطوع با نیک نماز گفتی بادائی کہ مستعلمان را از وفرت بود و صاحب مسجد میری بود عادل و نیک سیرت۔ نمی خواستش کہ دل آزرده گردد۔ گفت ای جوان مرد مرا این مسجد را مؤذن قدیمی اند کہ یری کی از ایشان را پنج دینار مرتب داشتہ ام۔ ترا دہ دینار میدہم تا جاری دیگر روی۔

25

۳۔ درج ذیل شعری اقتباسات میں سے کسی ایک کا اردو ترجمہ اور تشریح لکھیے۔

(ب) تو شب آفریدی چراغ آفریدم
سفال آفریدی ایام آفریدم
بیابان و کہسار و راغ آفریدی
خیابان و گلزار و باغ آفریدم
من آنم کہ از سنگ آئینہ سازم
من آنم کہ از زہر نوشینہ سازم

(الف) ز روی بحر و سر کوہسار می آیم
ولیک می خنثاسم کہ از کجا خیزم
دہم بہ غمزہ طائر پیام فصل بہار
تہ نشین او سیم یاسمن ریزم
بہ سبزہ غلطم و بر شاخ لالہ می چنم
کہ رنگ و بوز مسامات او بر انگیزم

20

۴۔ درج ذیل شعری اقتباسات میں سے کسی ایک کا اردو ترجمہ اور تشریح کیجیے:

(ب) اگرچہ زیب سرش افسر و کلاہی نیست
گدای کوی تو کمتر پادشاہی نیست
بخواب رفتہ جوانان و مردہ دل پیران
نصیب سینہ کس آہ صبحگاہی نیست

(الف) دل من روشن از سوز درون است
جہان بین چشم من از اشک خون است
زمرز زندگی بیگانہ تر باد
کی کو عشق را گوید جنون است

10

۵۔ درج ذیل میں سے کسی ایک پر اردو میں نوٹ لکھیے۔

علامہ اقبال کی کتاب پیام مشرق

یا شیخ سعدی کے احوال و آثار